"Disiplinlerarası Perspektifte Çocuk"
16 - 18 Mayıs 2022 - SİNOP

ULUSLARARASI ÇOCUK SEMPOZYUMU

BİLDİRİLER KİTABI

International Symposium On Child Proceedings Book

"Child in an Interdisciplinary Perspective"
May 16-18, 2022-Sinop / Türkiye



- SİNOP ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI -

SİNOP UNIVERSITY

International Symposium on Child

"*Child in Interdisciplinary Perspective*"

Proceedings Book

ULUSLARARASI ÇOCUK SEMPOZYUMU
"*DİSİPLİNLERARASI PERSPEKTİFTE ÇOCUK*"
BİLDİRİLER KİTABI

16-18 MAY 2022/SİNOP

Scientific Publication of Sinop University 51

ISBN 978-605-71203-6-6

International Symposium on Child "*Child in Interdisciplinary Perspective*"

PROCEEDINGS BOOK

16-18 MAY 2022/ SİNOP
Scientific Publication of Sinop University
ISBN 978-605-71203-6-6

Owners on behalf of Sinop University
Prof. Dr. Nihat DALGIN
Rector

Design
Sinop University Directorate of Press and Public Affairs

Baskı Yeri ve Tarihi / Publication Place and Date
Sinop Pusulası Gazetesi ve Matbaası
Camiikebir Mah. Aşağıhamam Yokuşu 10/A Sinop Merkez
13/02/2023

Baskı/Printing
Sertifika No: 71219

International Symposium on Child "*Child in Interdisciplinary Perspective*" Proceedings Book is a scientific publication of Sinop University. All content responsibilities of the articles published in the proocedings book belong to the authors themselves. Texts in the proocedings book can not be published in another place partially or completely without the permission of the publisher.

Communication
Korucuk Mahallesi Üniversite Caddesi 15 Temmuz Yerleşkesi No: 21B
57000 | SİNOP | TÜRKİYE
Tel: +90 (368) 2715757| Faks: +90 (368) 2715763
| web: **https://cocuksempozyumu.sinop.edu.tr**

HONORARY PRESIDENT OF THE SYMPOSIUM

Prof. Dr. Nihat DALGIN

Rector of Sinop University

SYMPOSIUM CHAIR

Prof. Dr. Huriye Demet CABAR

Faculty of Health Sciences

COMMITTEES

ORGANIZING COMMITTEE

Assist Prof. Dr Bilge BAL ÖZKAPTAN	Faculty of Health Sciences
Assist Prof. Dr Şule ERŞAN	Faculty of Education
Assist Prof. Dr Melek ERSOY KARAÇUHA	Faculty of Health Sciences
Assist Prof. Dr Fatma KOÇAK	Faculty of Arts and Science
Assist Prof. Dr Ayşe İNAN KILIÇ	Faculty of Theology
Lecturer Volkan ÇAVUŞ	Vocational School

EXECUTIVE COMMITTEE

Prof. Dr Erkal ASLANOĞLU	Faculty of Sport Sciences
Assist Prof. Dr Adem ORAKÇI	Faculty of Arts and Science
Assist Prof. Dr Abdullah IŞIK	Faculty of Health Sciences
Assist Prof. Dr Berna ERSOY ÖZCAN	Faculty of Health Sciences
Assist Prof. Dr Binhan KOYUNCUOĞLU	Faculty of Education
Assist Prof. Dr Özlem GÜNER	Faculty of Health Sciences
Assist Prof. Dr Rahime ÇOBANOĞLU	Faculty of Education
Lecturer Hicran MALIYOK	Ayancık Vocational School
Lecturer Keziban Ceren DEMİRALP	Faculty of Education

SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Amira DJAOUİDA	Abou El- Kacem Saâdallah University/Algeria
Prof. Dr. Arif CUMA	El-Dâva Elcamiiye University/Beirut
Prof. Dr. Ayşe BALAT	Gaziantep University/Türkiye
Prof. Dr. Denize Bouttelet MUNARİ	Goias Federal University/Brazil
Prof. Dr. Erkal ASLANOĞLU	Sinop University/Türkiye
Prof. Dr. Emrah AKBAŞ	Yıldırım Beyazıt University/Türkiye
Prof. Dr. Fatima Fadila DROUCHE	Tipaza University/Algeria
Prof. Dr. Fatma ALİSİNANOĞLU	Fatih Sultan Mehmet Vakıf University/Türkiye
Prof. Dr. Franco A. CARNEVALE	McGill University/Canada
Prof. Dr. Gülsüm ÇAMUR	Ondokuz Mayıs University/Türkiye
Prof. Dr. Hacer Elif DAĞLIOĞLI	Gazi University/Türkiye
Prof. Dr. Hasan HATTAF	Katar University/Qatar
Prof. Dr. Hatice KUMCAĞIZ	Ondokuz Mayıs University/Türkiye
Prof. Dr. Huriye Demet CABAR	Sinop University/Türkiye
Prof. Dr. Hülya Gülay OGELMAN	Sinop University/Türkiye
Prof. Dr. İlker ÖZMUTLU	Namık Kemal University/Türkiye
Prof. Dr. İlknur AYDIN AVCI	Ondokuz Mayıs University/Türkiye
Prof. Dr. İsmihan Zeliha ARTAN	Hacettepe University/Türkiye
Prof. Dr. Makbule MEZİYET ARI	Gelişim University/Türkiye
Prof. Dr. Marcelo MEDERİOS	Goias Federal University/Brazil
Prof. Dr. Mehmet Zeki AYDIN	Selçuk University/Türkiye
Prof. Dr. Mustafa KÖYLÜ	Ondokuz Mayıs University/Türkiye
Prof. Dr. Mübeccel Sara GÖNEN	Hacettepe University/Türkiye
Prof. Dr. Nursan ÇINAR	Sakarya University/Türkiye
Prof. Dr. Nursel Elif ÖZBAĞ ÖZMERT	Hacettepe University/Türkiye
Prof. Dr. Osman ŞAHİN	Ondokuz Mayıs University / Türkiye
Prof. Dr. Ömer ŞENEL	Gazi University/Türkiye
Prof. Dr. Tarık TUNCAY	Hacettepe University/Türkiye
Prof. Dr. Yasemin AYDOĞAN-	Gazi University/Türkiye
Associate Prof. Dr. Abdulkadir TEKİN	Amasya University / Türkiye
Associate Prof. Dr. Abdülcevad HAMAM	Tarablus University/Lebanon
Associate Prof. Dr. Adeviye AYDIN	Sinop University/Türkiye
Associate Prof. Dr. Aslı AKDENİZ KUDUBEŞ	Bilecik University/Türkiye
Associate Prof. Dr. Aziz ERKAN	Sinop University/Türkiye
Associate Prof. Dr. Birsen ALTAY	Ondokuz Mayıs University/Türkiye
Associate Prof. Dr.Esra TURAL BÜYÜK	Ondokuz Mayıs University/Türkiye
Associate Prof. Dr. Haktan DEMİRCİOĞLU	Hacettepe University/Türkiye
Associate Prof. Dr. Hüseyin UYSAL	Kastamonu University /Türkiye
Associate Prof. Dr. İbrahim DEMİRCİ	Sinop University/Türkiye
Associate Prof. Dr. İkrami Besyuni Abdlhay HATTAP	Shaqra University/Saudi Arabia
Associate Prof. Dr. İlknur KAHRİMAN	Karadeniz Teknik University/Türkiye
Associate Prof. Dr. İman KENAN	Tarablus University/Lebanon
Associate Prof. Dr. Kaan YILMAZ	Kastamonu University /Türkiye
Associate Prof. Dr. Ozan SEVER	Atatürk University/Türkiye
Associate Prof. Dr. Özlem ŞİMŞEK ÇETİN	Kırıkkale University/Türkiye
Associate Prof. Dr. Nurgül ÖZDEMİR	Gaziantep University/Türkiye
Associate Prof. Dr. Serdar KESİCİOĞLU	Giresun University/Türkiye

	Aksaray University/Türkiye
Associate Prof. Dr.Şükran KILIÇ	
Associate Prof. Dr. Zeki GÜREL	Gazi University/Türkiye
Associate Prof. Dr. Zeynep İSKEFİYELİ	Sakarya University /Türkiye
Assist Prof. Dr. Abdullah IŞIK	Sinop University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Adem ORAKÇI	Sinop University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Ayşe İNAN KILIÇ	Sinop University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Ayşegül GÜN	Amasya University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Berna ERSOY ÖZCAN	Sinop University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Bilge BAL ÖZKAPTAN	Sinop University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Binhan KOYUNCUOĞLU	Sinop University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Eda AKTAŞ	Sağlık Bilimleri University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Fatma KOÇAK	Sinop University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Habibe DİLSİZ	Sinop University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Hamide ZENGİN	Bilecik Şeyh Edebali University/Türkiye
Assist Prof. Dr. M.Demet OKUDAN ALTINDAŞ	Sağlık Bilimleri University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Melek ERSOY KARAÇUHA	Sinop University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Melis PEHLİVANTÜRK KIZILKAN	Hacettepe University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Nezahat Hamiden KARACA	Afyon Kocatepe University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Özge ÖNER	Sakarya Uygulamalı Bilimler University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Özlem GÜNER	Sinop University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Rahime ÇOBANOĞLU	Sinop University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Rıdvan KARABULUT	Erciyes University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Sabrina SULEYMANİYAH	Abdel Hamid Mehri Constantine University/Algeria
Assist Prof. Dr. Şule ERŞAN	Sinop University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Yadigar Çevik DURMAZ	Munzur University/Türkiye
Assist Prof. Dr. Tülin DEDİK	Istanbul Galata University
Assist Prof. Dr. Nuh DOĞAN	Ondokuz Mayıs University
Assist Prof. Dr. Tuba MUMCU	Bilecik Şeyh Edebali University
Assist Prof. Dr. Hasan ŞAHİN	Sinop University /Türkiye
Assist Prof. Dr. Yusuf Tunç DEMİRCAN	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa/Türkiye
Dr. Ziyad UZUN	Kuveyt Vakıflar Bakanlığı/ Kuwait
Dr. Justine HOWARD	Swansea University/United Kingdom
Dr. Macid ULEYVİ	Özgür Halep University/Syria

SYMPOSIUM SECRETARIAT

Assist Prof. Dr. Melek ERSOY KARAÇUHA	Sinop University/Türkiye
Research Assistant Fatih DENİZ	Sinop University/Türkiye
Research Assistant Satu TUFAN	Sinop University/Türkiye
Research Assistant Dr.Şerife Gözde TÜTÜNCÜ	Sinop University/Türkiye
Research Assistant Şeyma SOYANIT	Sinop University/Türkiye
Research Assistant Ezgi Nur KAÇAL	Sinop University/Türkiye

TABLE OF CONTENTS

COMMITTEES..... **ii**
PRESENTATION..... **v**
PREFACE..... **vi**
INDEX..... **vii**
PROCEEDINGS
Furkan ÜNLÜ, Beyza CETTANİR, Muhammed KORKUT
Çocuk Youtuberların İçeriklerinde Kültürel Değerlerin Yansıması: Ceylin Kanalı Örneğiyle
Reflecting Cultural Values in the Content of Children's Youtubers: With the Example of Ceylin Channel..... **1**
Ayten ÜNAL
Piaget'ye Göre Çocuklarda "Zaman" ve "Mekân" Algısı
Perception of "Time" and "Space" in Children According to Piaget..... **14**
Emine SUR, İkbal AKKAR
Cingo Kitabının Okurlardan Alınan Görüşler Doğrultusunda Çocuğa Görelik İlkesi Açısından İncelenmesi
Examining the Cingo Book in Terms of Relativity to Children in the Line of the Opinions of the Readers..... **22**
Aynur ATAMAN KUFACI, Birsen ALTAY
Çocuk İşçiliğinde Halk Sağlığı Hemşiresi Yaklaşımı
Approach of Public Health Nursing in Child Labor..... **30**
Elif TARLAKAZAN, Ümmügülsüm AKDEMİR
Bir Sessiz Kitap Örneği: İpek'in Renkli Dünyası
The New Era in Chıldren's Books: Silent Books..... **36**
Elif TARLAKAZAN, Esra AKOVA
Logo Değişimi Üzerine TRT Çocuk İncelemesi
TRTChildren's Logo Review on Logo Change..... **44**
Salih AYBEY
Çocuğun Kişilik ve Karakterinin Şekillenmesinde Din ve Değer Eğitimi
Religion and Values Education in Shaping the Child's Personality and Character..... **50**
Naciye AYAN ALGÜL, Sıla UZKUL, Ayşe Dilek ÖĞRETİR ÖZÇELİK
Dört- Altı Yaş Arasındaki Çocukların Sosyal Becerileri ile Anne Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
Examination of the Relationship Between the Social Skills and the Mother's Attitudes of Children Aged Four-Six Years..... **62**
Zeynep GÜLTEKİN AKÇAY
Dijital Ortamda Çocuk Hakları: No 25 İle İlgili Genel Bir Değerlendirme
Children's Rights in Digital Environment: A General Assessment on No 25..... **70**
Mehmet ERGÜN
İslâm Hukukuna Göre Çocuğun Sevilme Hakkı
According to Islamic Law the Child's Right to be Loved..... **77**
Ayşen YALIN
"Kaşal"Adlı Resimli Çocuk Kitabının Duygusal Şiddet Bağlamında Sigmund Freud'un Yapısal Kişilik Kuramı Açısından İncelenmesi
An Investıgatıon of the Illustrated Children's Book "Kasal" in the Context of Emotional Violence in terms of Sigmund Freud's Structural Personality Theory ……...... **81**
Sevil ÇIRAKOĞLU KELLECİ
Ülkemizde İş Sağlığı ve Güvenliği Kapsamında Çocuk İşçiliğine İlişkin Yapılan Çalışmaların Derlenmesi ve Değerlendirilmesi (2012-2022)
Compiling and Evaluation of the Studies on Child Labor Within the Scope of Occupational Health and Safety in Our Country (2012-2022)..... **89**

Başak KARATEKE, Şevval Sıla GÜNDÜZ
Ebeveynin Sorumluluğu Penceresinden Çocuk İhmal ve İstismarı
Child Neglect and Abuse from the Perspective of Parent's Responsibility **99**
Ebtehal ALZUBAİRY Sebla ARIN ENSARİOĞLU
Okul Öncesi Montessori Eğitim Yaklaşımının Program Hedeflerinin Karşılanmasında Mekân Tasarımının Etkisi
The Effect of Spacel Design on Meeting the Program Objectives of Preschool Montessori Education Approach **110**
Egemen FALCIOĞLU
Çocuğun Üstün Yararı İlkesinin İdare Hukukundaki Kamu Yararı Kavramı ile Açıklanması
Explanation of the Principle of the Best Interest of the Child with the Concept of Public Interest in Administrative Law **125**
Özlem GÜLER AYDIN
Tanrı Algısının Çocukluktaki Kökenleri Üzerine Bir Değerlendirme
An Assessment on the Childhood Origin of the Image of God **130**
Nihan FEYMAN GÖK, Sümeyra BOZDAĞ
Türkiye ve Pensilvanya Erken Çocukluk Eğitim Programlarında Sosyal-Duygusal Öğrenme Hedeflerinin Karşılaştırılması
Early Childhood Education Programs Comparison of Social-Emotional Learning Goals in Turkey and Pennsylvania **140**
Yavuz Selim UĞURLU
Toplumcu Gerçekçi Türk Şiirinde İşlenen Bir Konu: Çocukların Çalışıp Para Kazanmak Zorunda Kalmaları
A Subject in Social Realistic Turkish Poetry: Children's Having an Oblıgatıon to Work and Earn Money **147**
Senem GÜRKAN, Damla Nur KİNSİZ, Yaşar BARUT
Covıd-19 Pandemisi ve Çocuk Üzerine Yapılan Bilimsel Çalışmaların Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi
A Gender Analysis of the Scientific Studies on Covid-19 Pandemic and Children **153**
Begüm GAMİŞ ÇİFTCİ, Pınar DEMİR ASMA, Didem YANGIN
Çocuk Gelişimine Multidisipliner Bir Yaklaşım: Geliştiren Bakım
A Multidiscıplinary Approach to Child Development: Nurturing Care **159**
İlhan KAROĞLU
İspanyol Gribi Günlerinde Ebeveyn Desteğinden Yoksun Çocuklar: Hakka Sığındık Romanı
Children Lack of Parent Support in the Days of the Spanish Flu: The Novel Hakka Sığındık **166**
Büşra DEMİRER
Adölesanlarda Bigoreksiya: Güncel Literatür Değerlendirmesi
Bigorexia in Adolescents: A Review of the Current Literature **174**
Büşra DEMİRER
Tamamlayıcı Beslenme ve Çocukluk Çağı Obezitesine Etkileri
Complementary Nutrition and its Effects on Childhood Obesity **178**
Murat ATEŞ, Ali Umut AŞCI
Aka Gündüz'ün Çocuk Edebiyatı ile İlgili Eserlerinde Değerler
Values in Aka Gündüz's Works on Children's Literature **183**
Başak KARADAĞ, Meral HURİ
Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklarda Duyusal İşlemleme Becerileri
Sensory Processing Skills in Children with Attention Deficit Hyperactivity Disorder **200**
Mustafa EREN
Dede Korkut Hikâyelerinde Aile ve Çocuk Sevgisi
Family and Child Love in Dede Korkut Stories **207**

Çağrı ŞEN
Okul Öncesi Eğitiminde Etkinlik ve Kazanımlar İle İlişkilendirilmiş Çocuk Şarkıları
Children's Songs Assocated with Activities and Outputs in Preschool Education **214**
Selim KADIOĞLU, Gülay HALİDİ, Funda Gülay KADIOĞLU
Tıp Etiği Çerçevesinde Çocuk
Child in the Terms of Medical Ethics **225**
Erhan ŞEN
Çocuk Ve Gençlik Edebiyatında Distopya Ve Pedagojik Boyutu ("Adı Sıfır" Adlı Yapıtın İncelenmesi)
Dystopia and Its Pedagogical Dimension in Children's and Young Adult Literature(A Review on the "I am Zero") **233**
Ümmühan KILIÇ, Esra TURAL BÜYÜK
Türkiye'de Çocuklarda İnvaziv Girişimlerde Sanal Gerçeklik Gözlüğü Uygulaması ile İlgili Yapılmış Lisansüstü Hemşirelik Tezlerinin Değerlendirilmesi
Investigation of Postgraduate Nursing Theses Regarding the Application of Virtual Reality Glasses in Invasive Interventions in Children in Turkey **241**
Hatice UZŞEN, Merve KOYUN, Emel ODABAŞOĞLU, Esra TURAL BÜYÜK
Hemşirelik Öğrencilerinin Çocuk Hastalarda Ağrı Yönetimi Konusunda Bilgi Düzeyleri Sistematik Derleme
Knowledge of Nursing Students on Pain Management in Pediatric Patients: A Systematic Review **249**
Halime Korkmaz
Din ve Değerler Eğitimi Kazanımı Açısından Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Kuran Kurslarının Öğretici Görüşlerine Göre İncelenmesi
Review of Quran Courses in the Age of 4-6 by Presidency of Religious Affairs According to the Instructors' Opinions in terms of Outcome of Religious and Values Education **259**
Alev ÜSTÜNDAĞ, Fatma Betül ŞENOL
Resmi Anaokullarında Çocuk Kitapları: Korku ve Şiddet Öğeleri Bağlamında Bir İnceleme
Children's Books in Official Kindergartens: An Analysis in the Context of Fear and Violence **274**
Muhammet KARAOSMAN
Çocuklar İçin Kur'ân Meâli'nin İmkânı
The Opportunity of Translation of the Qur'an for Children **287**
Şeyma SOYANIT, Melek ERSOY KARAÇUHA, Huriye Demet CABAR
Çocuk Gelişiminde Babanın Etkisi
Influence of Father on Child Development **293**
Seda KILIÇ
Çocuklarla Postmodern Terapi Uygulaması: Naratif Terapi
Postmodern Therapy Applicatıon with Children: Narrative Therapy **298**
Satu TUFAN, Huriye Demet CABAR
Çocuklarda Benlik Kavramı ve Hemşirelik Yaklaşımı
The Self-Concept in Children and the Nursing Approach **307**
Emel ODABAŞOĞLU, Hatice UZŞEN, Merve KOYUN, Esra TURAL BÜYÜK
Acil Servise Solunum Sistemi Şikayetiyle Başvuran Çocuklara Uygulanan Tamamlayıcı Ve Alternatif Tedavi Yöntemleri
Complementary and Alternative Treatment Methods Applied to Children who came to the Emergency Department with Complaint of Respiratory System …….. **312**

Başak Karadağ, Meral Huri
Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocukların Görsel Algısal Becerileri ile Duyusal İşlemleme Becerileri Arasındaki İlişki
The Relationship Between Visual Perceptual Skills and Sensory Processing Skills of Children with Attention Deficit Hyperactivity Disorder **320**
Duygu GÖKCE, Zübeyde Betül PANCAR
İklim Değişikliğine Karşı Dirençli Kentler İnşa Etmenin Bir Yolu: "Çocuk Dostu Kentler"
A Way to Build Resilient Cities to Climate Change: "Child Friendly Cities" **325**
Sevgi DEMİRÖZ TAŞOLAR
Oksipital Lenf Nodlarının Manyetik Rezonans Göüntüleme ile Boyut Değerlendirmesi
Evaluatıon of Occipital Lymph Nodes with Magnetic Resonance Imaging **331**
Atiye BOSTANCIOĞLU
Çocuk Hukuku ve Türk Medeni Kanunu'nun Çocuğu Koruyan Hükümleri
Child Law and Child Protections of the Turkish Civil Law **334**
Hafsa KESGİN
Çocuğa Ötenazi Uygulamasının İslam Hukuku Açısından Değerlendirilmesi
Evaluation of Child Euthanasia from the Point of Islamic Law **344**
Suzan YILDIRIM
Dört-Altı Yaş Kur'an Kursu Eğitiminde Yer Alan Masal, Hikâye ve Etkinliklerin Gelişim Psikolojisi Açısından Değerlendirilmesi
The Evaluation of the Tales, Stories and Activities in the Education of Quran Course The Four-Six Ages in Terms of Development Psychology **352**
Damla Nur KİNSİZ, Senem GÜRKAN, Yaşar BARUT
Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Alanında Yapılmış Tezlerde Çocukların Yeri
The Place of Children in Dissertations on Gender in Turkey **359**
İrem BAYRAKTAR
Sessiz Bir Kitap Olan Şemsiye'nin Öğrencilerin Hikâye Edici Metin Yazma Becerisine Katkısının İncelenmesi
An Investigation of the Contribution of De Paraplu, A Silent Book, to Narrative Text Writing Skills of Students **366**

OKUL ÖNCESİ MONTESSORİ EĞİTİM YAKLAŞIMININ PROGRAM HEDEFLERİNİN KARŞILANMASINDA MEKÂN TASARIMININ ETKİSİ

Ebtehal ALZUBAİRY[1], Sebla ARIN ENSARİOĞLU[2]

Özet

Okul öncesi dönem, çocuğun fiziksel, zihinsel, duygusal ve motor gelişiminin en hızlı gerçekleştiği; hayatının en önemli aşamalardan biridir. Bu dönemin başarısını etkileyen faktörlerden biri de eğitim ortamıdır. Okul öncesi çocuklar için birçok alternatif eğitim modeli vardır. Bu modeller arasındaki farklılıklar; eğitim felsefeleri, yaklaşımları, kullandıkları yöntem ve araçlardan kaynaklanmaktadır. Eğitim kalitesi, çocuğun hayal gücünü doğru ve etkin bir şekilde geliştirebilecek ortam ve mekânların tasarımına bağlıdır. Tasarımcının mekân kurgusunu oluştururken geliştirdiği yaklaşım eğitim mekânının, dolayısıyla verilen eğitimin niteliğini doğrudan etkilemektedir. Eğitim programlarının başarıya ulaşabilmesi, eğitim ortamlarının iyi planlanması ve tasarlanmasına bağlıdır. Bu bildiri kapsamında mekân tasarımının, eğitim yaklaşımının program hedeflerinin karşılanmasındaki etkisinin irdelenmesi amaçlanmaktadır.

Bu çalışma, okul öncesi alternatif eğitim modellerinin en yaygınlarından biri olan Montessori modeli ve bu yöntemin gerektirdiği eğitm ortamının mekânsal niteliklerini incelemektedir. Bu kapsamda Montessori okullarından üç farklı örnek için literatür taraması yapılarak veri ve görsel toplama yöntemi kullanılmış ve Montessori yaklaşımının söz konusu yapıların mimari tasarım ilkelerine yansımaları irdelenmiştir. İncelenen okulların seçkisi oluşturulurken, her birinin farklı coğrafya ve kültürlere ait olması; bu sayede söz konusu farklılıkların modelin uygulanmasında ve mekânsal yaklaşımların oluşmasında ne gibi etkilere yol açtığının tespiti amaçlanmıştır. Yapılan bu inceleme ile çocukların kendilerini bağımsız ve özgür biçimde ifade etmelerini hedefleyen Montessori yaklaşımının mekânsal kurgular yoluyla bu hedefleri ne ölçüde yakalayabildiği tespit edilmeye çalışılmıştır. Örneklerin incelenmesi sürecinden sonra çeşitli bulgular elde edilmiştir. Montessori eğitim mekânlarında açık plan şemasının çocuğun özgür ve bağımsız hareket edebilmesini sağladığı, doğal çevrenin kapalı mekânlarla bütünleştirildiği ve bu sayede kullanıcıların açık-kapalı alan arasındaki dolaşımının kolaylaştırıldığı tespit edilmiştir. Açık alan düzenlemelerinde çocukların farklı bitkiler yetiştirmesine olanak sağlayan ekim-dikim alanlarına yer verilmesinin doğal çevrenin çocuğun gündelik yaşamının bir parçası haline gelmesini sağladığı, eğitim ortamının tefrişinde kullanılan hareketli mobilyaların çocuk ölçeğiyle oranlı ve kendi doğal dokularını, özelliklerini gösterir nitelikte olmasının ise çocuğun yapılı çevreyi oluşturan elemanlarla daha dürüst ve dolaysız bir ilişki kurmasını mümkün kıldığı inceleme sonucunda elde edilen diğer bulgular arasında sayılabilir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, Montessori yaklaşımı, eğitim ortamı tasarımı, öğrenim mekânları

THE EFFECT OF SPACE DESIGN ON MEETING THE PROGRAM OBJECTIVES OF PRE-SCHOOL MONTESSORI EDUCATION APPROACH

Abstract

The pre-school period is the period in which the child's physical, mental, emotional and motor development takes place the fastest; It is one of the most important stages of life. One of the factors affecting the success of this period is the educational environment. There are many alternative education models for preschool children. The differences between these models; educational philosophies, approaches, methods and tools they use. The quality of education depends on the design of the environment and spaces that can develop the imagination of the child correctly and effectively. The approach developed by the designer while creating the space setup directly affects the quality of the education space and therefore the education given. The success of educational programs depends on the good planning and design of educational environments. Within the scope of this paper, it is aimed to examine the effect of space design and educational approach on meeting the program objectives.

This study examines the Montessori model, which is one of the most common preschool alternative education models, and the spatial characteristics of the educational environment required by this method. In this context, the method of collecting data and visual images for three different examples of Montessori schools by

[1]*Bursa Uludağ University, ebtehal.alzubairy1@gmail.com*
[2]*Bursa Uludağ University, seblaarin@uludag.edu.tr*

conducting a literature review was used, and the reflections of the Montessori approach on the architectural design principles of these buildings were examined. While creating the selection of the schools examined, it was important to note that each of them belonged to different geographies and cultures; In this way, it is aimed to determine what kind of effects these differences cause in the application of the model and the formation of spatial approaches. With this study, it has been tried to determine to what extent the Montessori approach, which aims for children to express themselves independently and freely, can achieve these goals through spatial fictions. After the examination of the examples, various findings were obtained. It has been determined that the open plan scheme in Montessori education spaces enables the child to move freely and independently while integrating the natural environment and facilitating the circulation of the users between outdoor and indoor spaces. Using planting areas that allow children to grow different plants in the open space ensures that the natural environment becomes a part of the daily life of the child, Also, using movable furnitures with natural textures that are proportional to the child's scale enables the child to establish a more honest and direct relationship with the elements that make up the built environment.

Keywords: Pre-school education, Montessori approach, educational environment design, learning spaces

GİRİŞ

Alternatif eğitim, geleneksel eğitim modellerine alternatif üretecek biçimde bireye eğitimsel deneyimler kazandırmayı amaçlayan sistemleri tanımlamaktadır. Alternatif eğitim programları, sundukları yaratıcı ve yenilikçi modeller ile ön plana çıkmaktadırlar. Alternatif eğitim söz konusu olduğunda, her ekol kendi özgün eğitim modelini ve felsefesini geliştirmektedir. (Şahintürk, 2012).

Eğitim teorileri, bilginin elde edilme şekli açısından eğitim ve öğretim müfredatını etkiler. Okul öncesi eğitimde etkili olan çağdaş yöntemler, merkezlerine çocuğu almaktadır. Söz konusu modellerde öğretmen eğitimci kimliğinin yanı sıra çocuğun kendisine sağlanan özel çevresel fırsatlar aracılığıyla öğrenmesinden ve kendisi için bilgi oluşturmasından sorumlu olan bir aracı kimliği taşır. Bu öğrenme sürecinde öğretmen de çocukla birlikte öğrenmektedir.

Bu modeller, çocukların okul öncesi eğitiminden mümkün olan en fazla faydayı elde etmesi, uygulanan programların yenilenmesi ve okul öncesi eğitim kurumlarının fiziki koşullarının iyileştirilmesi amacıyla geliştirilmiştir.

Okul öncesi alternatif eğitim modelleri, geliştirdikleri yaklaşımlar, kullandıkları yöntem ve araçlar ile birbirinden ayrışmaktadır. Buna paralel olarak her yöntemin yapılı çevre ve mekân ile kurduğu ilişki yöntemi de farklılaşmaktadır. Günümüzde yaygın biçimde kullanılan alternatif eğitim modelleri şu şekilde sıralanabilir (Aron, 2006):

1. Montessori Yöntemi
2. Reggio Emilia Yöntemi
3. Waldorf Yöntemi
4. Orman okulları
5. High Scope okulları

Bu çalışma kapsamında okul öncesi alternatif eğitim modellerinin öncülerinden ve en yaygın biçimde tercih edilenlerinden biri olan Montessori yaklaşımı incelenmiş ve bu yöntemi kullanan eğitim kurumlarında öne çıkan mekânsal nitelikler irdelenmiştir. Seçilen örnek okul yapıları, sahip oldukları mekânsal kurgular bağlamında analiz edilmiş, bu özelliklerin eğitim yaklaşımıyla nasıl ilişkilendiği ve modelin eğitsel hedeflerine ulaşmasında ne gibi katkılar sunduğu incelenmiştir.

Sözü edilen modellerde eğitimin kalitesi, çocuğun hayal gücünü doğru ve etkin bir şekilde geliştirebilecek ortam ve mekânların tasarımına bağlıdır. Bu konu doğrudan mekân tasarımı ile ilgili olduğu için mimarın da çalışma alanına girmektedir.

[1]*Bursa Uludağ University, ebtehal.alzubairy1@gmail.com*
[2]*Bursa Uludağ University, seblaarin@uludag.edu.tr*

Eğitim programlarının başarısına yardımcı olmak için eğitim ortamlarının iyi planlanması ve tasarlanması gerekmektedir. Çocuk, yapılı çevre ile kurduğu etkileşim sonucunda deneyim kazanmakta ve bu deneyimler çocuğun gelişimine yardımcı olmaktadır.

İyi tasarlanmış ortamlar, çocukların aktif öğrenmelerini destekleyerek yaratıcı problem çözme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmakta, çocukların yeni fikirler üretmelerini de teşvik etmektedir (Aktaş - Arnas ve İnceoğlu, 2019).

YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan bilgi ve görsel imgeleri analiz etme yöntemi kullanılmıştır. İlk olarak bu araştırma kapsamında irdelenmesi hedeflenen ve alternatif eğitim yöntemlerinden biri olan Montessori Yöntemi ile ilgili kaynaklara ve akademik araştırmalara ulaşılarak mevcut literatür taranmıştır. Bu taramadan edinilen bilgilere dayanılarak öncelikle Montessori Yöntemi'nin program hedefleri tespit edilmiştir. Daha sonra ise bu yöntemin kullanıldığı eğitim kurumlarının kullandığı mimari yapılarda, ne gibi mekânsal tasarım çözümlerinin bu hedeflerin karşılanmasına olanak verecek biçimde organize edildiği veya edilebileceği araştırılmıştır. Edinilen veriler tablolaştırılarak söz konusu eğitsel prensip ve mekânsal tasarım çözümleri eşleştirilmiştir.

Daha sonra Montessori eğitimi veren okul öncesi kurumlar incelenerek üç örnek seçilmiştir. İncelenen okulların seçkisi oluşturulurken, her birinin farklı coğrafya ve kültürlere ait olması (Türkiye, Güney Amerika, Asya) ve farklı çevresel niteliklere sahip olmasına (üniversite kampüsü içinde, yoğun yeşil dokunun ortasında, kentsel yerleşim alanlarının ortasında) dikkat edilmiştir. Bu sayede söz konusu farklılıkların modelin uygulanmasında ve mekânsal yaklaşımların oluşmasında ne gibi etkilere yol açtığının tespiti amaçlanmıştır. Okul örneklerine ilişkin veriler ve görseller seçilen okulların web sayfalarından ve mimarlık ile ilgili web sayfalarından ve bu alanda yapılmış literatür çalışmalarından elde edilmiştir. Her bir örnek için toplanan veriler, mekânsal tasarımda ne gibi organizasyonların yapıldığını ortaya koyacak biçimde sistematize edilmiştir. Bu veriler literatür taraması sonucunda oluşturulan ve bir şablon olarak kabul edilen program hedefleri-mekânsal tasarım çözümleri çakıştırma tablosuna aktarılmıştır. Bu tablo, her örnek için hangi program hedeflerine yönelik mekânsal tasarım uygulamalarının hayata geçirildiğini, hangilerinin ise eksik kaldığını açık biçimde ortaya koymaktadır. Örnek incelemeleri analiz edilirken, oluşturulan tablo ışığında mimari yapının program hedeflerini tam anlamıyla destekleyebilmesi adına hangi alanlarda tasarım çözümlerinin geliştirilebileceğine dair de öneriler sunulmuştur.

Montessori Yöntemi ve Mekânsal Gereksinimleri

Montessori eğitim modeli 20. yüzyılın başlarında İtalya'da Dr. Maria Montessori tarafından geliştirilmiştir. Dr. Montessori, Roma'da, 1907 yılında, bir gecekondu bölgesinde 2-7 yaş arası çocuklara yönelik "Casa dei Bambini" (Çocuklar Evi) adlı eğitim laboratuvarını kurmuş ve burada kendi adıyla bilinen yöntemin temellerini atmıştır.

Montessori eğitim yaklaşımı önce İtalya'da ve kısa bir süre sonra da A.B.D.'de çok yaygın sonrasında tüm Avrupa ve Hindistan'da etkili olmuştur. Bu sistemin temel fikirlerden biri, çocukların öğrenme sürecini kendi hızlarında deneyimlemeleridir. Nancy Rambuch, Montessori yöntemini şu şekilde tanımlar: "*Dr. Montessori'nin eğitim amaçları iki yönlüydü: çocuğun gelişmesine yardımcı olmak ve onun çevresinin fiziksel koşullarına ve içinde yaşadığı grubun geleneklerin gerektirdiği sosyal gereksinimlere uyum sağlamasına yardımcı olmak*" (Rambusch, 2010: s. 39).

Montessori'nin çocuk gelişimi yaklaşımı dönemi için alışılagelen yöntemlerden oldukça farklıdır ve sonrasında geliştirilen birçok eğitim yaklaşımı için de esin kaynağı olmuştur. Montessori modeli, çocuğun kendi öğrenme deneyimini oluşturmasına imkân tanımasıyla ön plana çıkmaktadır (Crain, 2011; Edwards, 2003).

Yöntemin ana çerçevesi oluşturulurken birçok eğitim kuramcısının teorilerinden faydalanılmıştır. Bu isimler arasında Pereria, Rousseau, Pestallozi, Frobel, Seguin, Itard ve Owen gibi düşünür ve eğitimci Ler

[1]Bursa Uludağ University, ebtehal.alzubairy1@gmail.com
[2]Bursa Uludağ University, seblaarin@uludag.edu.tr

bulunmaktadır. Piaget ve Vygotsky'nin doğal öğrenmeye dayalı çocuk gelişimi yaklaşımları da yöntemin şekillenmesinde etkili olmuştur (Wortham, 2006).

Montessori eğitiminin amacı:

Montessori okul öncesi eğitim yaklaşımının içeriği çok çeşitli eğitim materyallerinin kullanımını kapsamaktadır. Sahip oldukları hareket potansiyeli ve renkleri ile karakterize edilen bu materyaller çeşitli etkinlikler kurgulamak için kullanılır ve bu sayede matematik, okuma -yazma, renk ve boyut algısı gibi becerilerin geliştirilmesinde etkili olur.

Montessori eğitim sistemi ve bu kapsamda kullanılan materyaller çocuğun ilgisini uzun süre korumasını ve sıkılmadan uzun süre etkinlikleri devam ettirebilmesini amaçlamaktadır. Öğretmenler bir rehber kimliğiyle materyallerin öğrenciler tarafından nasıl kullanılabileceğini gösterirler. Sonrasında çocuk kendi becerileri doğrultusunda materyallerin kullanımına dair kendi yaklaşımını geliştirir. Eğitim materyalleri dört farklı kategoride incelenebilir: günlük yaşam egzersizleri, duyusal malzemeler, akademik konular, kültürel ve sanatsal malzemeler (Humphryes, 1998).

Bu materyallerin eğitim ortamında nasıl konumlanacağı ve kullanılacağı da önem taşımaktadır. Çocuk kullandığı materyalleri mekân içinde o materyal için tanımlanan yere geri götürmekle sorumludur. Malzemenin kullanıcılar arasında takas edilmesi mümkün değildir. Her bir kullanıcı mekân içerisindeki konumu üzerinden tanımlanan malzemeyi buradan alarak kullanmak durumundadır. Bu nedenle Montessori eğitim ortamında mekânsal tanımlamalar önem kazanmaktadır. Çocuk kullanmak istediği materyali tanımlanan konumundan alıp bir halı veya masa üzerinde çalışabilmektedir. Çalışmalar esnasında çocuklar bir proje yapmak için bir araya gelmekte, yalnız çalışmakta veya öğretmenden yardım istemekte özgürlerdir (Montessori, 1967).

Bir Montessori okulunda, çocuklar sadece masalarda değil, halılar üzerinde yani zemin düzleminde de çalışabilirler, bu nedenle her sınıfta bir halı olmalı ve bu halılar uygun boyutta olmalıdır. Bu halılar çocuğun bireysel çalışma alanını tanımlayacak nitelikte elemanlardır. Bu nedenle, çocuk çalışması bittikten sonra halıyı toplayarak eğitim mekânı içinde tanımlanan konuma yerleştirebilir.

Eğitim ortamının ve ortamdaki materyallerin çok korunaklı olmaması, hasar görebilecek nitelikte olması özellikle desteklenir. Bu sayede çocuk hatasını anlayabilir, onunla yüzleşir ve çözüm için çaba gösterir.

Eğitim Ortamı:

Çocuğun algısının şekilleneceği ve çeşitli etkinlikleri gerçekleştireceği, entelektüel gelişimine katkı sağlayacak eğitim ortamlarının tasarlanması son derece önemlidir.
Okul öncesi bir eğitim kurumunun Montessori yaklaşımının gerekliliklerini sağlayabilmesi için aşağıdaki nitelikleri tasarım anlamında taşıması gerekmektedir (Sakarya, 2019):

1. Sınıflar, Uluslararası Montessori Konseyi tarafından belirlenen ölçülerde olmalıdır. Sınıfların büyüklüğü tüm çocuklar, eğitim materyalleri ve Montessori ekipmanları için yeterli ve uygun olmalıdır.
2. Erken eğitim sınıflarında 1-3 yıl için ideal öğrenci sayısı 14-16, 3 yıl ve üzeri için 20-25 öğrencidir.
3. Okul öncesi eğitim mekânlarında mutfak, kütüphane, bilim alanları ve sanat atölyeleri bulunmalıdır.
4. 28-30 kişilik tüm sınıflarda bulaşık yıkamak için üç lavabo ve iki tuvalet olması tavsiye edilir.

Bir Montessori okulunda mekânsal tasarım yapılırken eğitim yaklaşımının getirdiği bazı kavramlar ve hedefler göz önünde bulundurularak bu etmenlerin gereksindiği mekânsal çözümlemeler oluşturulmalıdır (De Jesus, 1987). Tasarımı etkileyen bu faktörler (program hedefleri) ve bunların mimari yansımaları (mekânsal tasarım çözümleri) bu bölümde ele alınmaktadır.

1. Özgürlük:

Çocuğun özgürce öğrenebileceği, istediği materyalleri ve mekânları seçebileceği bir ortamdır. Çocuğun harekette ustalaşması için çevrede etkileşim özgürlüğüne de ihtiyacı vardır. Çocuğun kendi iç özgürlüğünü geliştirmek için en uygun pozisyonu seçebilmesi adına ortamın çocuğun boyutuna uygun hareketli ve esnek

[1]Bursa Uludağ University, ebtehal.alzubairy1@gmail.com
[2]Bursa Uludağ University, seblaarin@uludag.edu.tr

mobilyalarla donatılması önem taşır (Montessori, 1964). Çocuğun ayrıca herhangi bir eğitim materyalini kullanma özgürlüğüne, sosyalleşme veya bireysel çalışma özgürlüğüne ve kendisi için uygun yeri seçme özgürlüğüne ihtiyacı vardır. Bu özgürlükçü kullanım şemasını oluşturabilmek için açık alanlar ile aktiviteye ve bireysel çalışmalara mahal sunan bölünmüş alanların bir araya getirilmesi (yani açık alanların küçük kapalı alanlarla entegrasyonu) tavsiye edilmektedir. Şekil 1'de Montessori okullarında hareket özgürlüğüne imkân tanıyan açık plan sistemine yer verilmiştir. Söz konusu modifiye açık alan sistemini kullanmanın çeşitli avantajları bulunmaktadır (De Jesus, 1987). Bu sayede çocuklar nerede oynayabileceklerini görürler. Bunun yanı sıra diğer çocukların ne yaptıklarını da görerek, onların eylemlerinden de öğrenme ve deneyim elde etme şansı bulurlar. Böylesi bir mekân tasarımı çocuğu gürültüden ve görsel dikkat dağıtıcılardan koruyacak yeterli alan sağlar. Çocuklar arasında işbirliğine dayalı oyun ve sosyal temas teşvik edilir.



Şekil 1. Özgürlük Ve Açık Alan Kavramı (URL<1)

Montessori yaklaşımına göre sınıf ortamı, çocukların yerde çalışmasına ve mobilyaların hareket etmesine olanak sağlayacak açık bir plan şemasına sahip olmalıdır ancak mekânın boyutu çocuk ölçeğini esas almalıdır. Bu sayede çocuk mekân içindeki algısını kaybetmez (Montessori, 1964).

Montessori sınıfındaki materyaller ve nesneler çocuğun fiziksel yapısına ve gücüne uygun olmalıdır. Örneğin, mobilyalar çocukların boyuna uygun ve hafif, hareket etmeleri kolay olmalıdır. Dolaplar kolayca erişilebilir olmalı ve çekmeceler ve kapılar kolay açılıp kapatılabilir olmalıdır.

Çocuğun davranışlarını ve faaliyetlerini yönlendirmek için boş bir alana sahip olması gerekir. Aynı zamanda çocuğun bireysel sorumluluk üstlenme yeteneğinin gelişmesi adına belli sınırlar içinde özgürlüğe sahip olabileceğinin anlaşılması gerekmektedir. Bunun yanı sıra çocuk, günün sonunda kullandığı materyalleri aldığı sırayla düzenlemesi ve sınıfın düzenlenmesine yardımcı olması gerektiğinin bilincinde olmalıdır. Mekânın ve mekân içindeki tüm donatıların buna uygun biçimde tasarlanması, çocuğun sorumluluklarının farkına varmasını ve eğitsel hedeflerin başarılmasını sağlayacaktır (Şahin, 2010).

2. Düzen ve disiplin:

Düzen, bu hazırlanmış ortamda önemli bir unsurdur, ancak yalnızca nesneleri uygun yerlerinde tutmada değil, aynı zamanda nesneler, uzam ve zaman arasındaki ilişkinin bir yansıması olarak yaşamın organize edilmesine de etki eder (Orem, 1971).

Montessori yaklaşımında kullanılan eğitim materyalleri dört başlık altında gruplandırılabilir: Gündelik yaşam konuları, duyusal konular, akademik konular (matematik, bilim, coğrafya, dil), kültürel ve sanatsal konular. Montessori sınıf içindeki bu dört alanın sıralamasını belirtmemiş ve seçimi öğretmene bırakmıştır. Montessori, sınıf düzenlemesinin, beklenmedik uyaranlarla çocuğun dikkatini dağıtmak yerine, çocuğun dikkatinin müfredata odaklanmasını sağlaması gerektiğini vurgulamıştır. Bir Montessori okulunda, her araç etrafındaki diğer araçlarla işlevsel olarak ilişkili olduğundan, tüm araçlar belirli bir sırayla yerleştirilmektedir. Malzemeler, sepet ve kutu gibi özel alanlara yerleştirilip düzenlendiği için raflarda soldan sağa, kolaydan zora, basitten karmaşığa doğru sıralanmaktadır (Güral, 2015) (Şekil 2).

[1]*Bursa Uludağ University, ebtehal.alzubairy1@gmail.com*
[2]*Bursa Uludağ University, seblaarin@uludag.edu.tr*



Şekil 2. Montessori Materyallerini Düzenlemenin Bazı Yolları (URL<2)

Belirtilen konu başlıklarına yönelik etkinliklerin gerçekleştirilebileceği yardımcı materyaller eğitim ortamı içinde belli kurallara göre düzenlenmektedir. Söz konusu materyallerin ayrı aktivite alanlarında düzenlenmesi tercih edilmelidir. Daha büyük bir ortak alana açılacak küçük odalara benzer şekilde, bu küçük etkinlik alanları da çocuğu bir etkinlikten diğerine yönlendirecek şekilde birbiriyle ilişkilenmelidir. Kare plan şeması mekânın etkin kullanımını en üst düzeye çıkardığı ve merkezde çocukların toplanması için boş bir alan bıraktığı için tercih edilmektedir. Etkinlik alanlarının arasında kot farkları yaratılarak mekânsal tanımlamalar gerçekleştirilmesine imkân verilmektedir.

3. Aidiyet Duygusu:

Montessori yaklaşımında yalın, huzurlu ve uyumlu bir atmosfer yaratılarak disiplinin, sevginin ve güvenliğin hakim olduğu bir eğitim ortamı oluşturulmaya çalışılır. Bu anlamda ideal bir Montessori Okulu çocuk için bir yuva imgesi taşımalı, çocukta aidiyet duygusu yaratmalıdır. Montessori eğitim ortamını oluşturan mekânlarda kullanılan malzemeler özgün niteliklerini sergileyen; herhangi bir algısal yanılsamaya yer vermeyen özelliklere sahip olmalıdır. Doğal ahşap mobilyalarda ve açık renkli zeminlerde organik şekiller kullanılmalı, objeler kendi doğal renklerinde bırakılmalı, mekân içerisinde renk kullanımı söz konusu olursa tercih edilen rengin doğaya referans vermesi sağlanmalıdır (Şekil 3).



Şekil 3. Montessori Sınıflarında Ahşap Mobilyalar ve Doğal Renkler (URL<3)

Dürüst tasarım anlayışıyla ön plana çıkan Montessori eğitim mekânında ev/yuva ortamı yaratılması dikkat edilen unsurlardan biridir. Bu amaçla çocuğun yabancılık hissinden uzaklaşabilmesi için mekânın, yakın çevredeki diğer yapıların tarzına benzer olması tercih edilmelidir. Sınıf ortamının daha sıcak bir atmosfere sahip olması için binanın soğuk ve kurumsal görünmesine neden olabilecek beton ve çelik gibi malzemeler yerine ahşap kullanılması tercih edilebilir. Çocuğun daha kolay oryantasyon sağlayabilmesi ve kaygı duygusundan uzaklaşabilmesi adına açık ve okunabilir bir plan şeması tercih edilmelidir.

4. Sosyalleşme:

Montessori okullarında çocuğun toplum hayatına adapte olabilmesi ve farklı sosyalleşme alışkanlıkları kazanabilmesi adına farklı yaş gruplarındaki çocukların birbirleriyle etkileşime girmeye teşvik edildiği bir ortam yaratılmaya çalışılır (Şekil 4).

[1]*Bursa Uludağ University, ebtehal.alzubairy1@gmail.com*
[2]*Bursa Uludağ University, seblaarin@uludag.edu.tr*

Bu nedenle, eğitim ortamında bulunan etkinlik alanları, alanın ağırlıklı olarak daha büyük veya daha küçük çocuklar tarafından kullanılmasına bakılmaksızın, her yaş için çalışma ve oturma alanları sağlamalıdır. Bazı ortak alanlar, çocukların çekip çıkarabileceği hareketli mobilyalar kullanılarak farklı yaşlar arasındaki etkileşimi teşvik edecek şekilde tasarlanabilir.



Şekil 4. Montessori Ortamında Sosyalleşme (URL<4)

5. Doğayla Buluşma:

Doğal çevre ve bitkisel elemanlar Montessori yaklaşımında önemli bir yere sahiptir. Montessori eğitim ortamı tamamen çitle çevrili ve sınıfla doğrudan temas halinde olan bir bahçedir (Şekil 5). Böylece çocuğun iç ve dış mekân arasında hareket etmesi kolaylaşır.



Şekil 5. Montessori Sınıfını Çevreleyen Doğal Bahçeler (URL<5)

Montessori'ye göre okullar bahçeler, tarlalar ve hayvanlardan oluşmalıdır ki çocuk canlıların gelişimini gözlemleyebilsin ve onlara nasıl bakılacağını öğrenebilsin. Bu sayede çocuk, doğal çevreyi oluşturan unsurlara karşı sevgi, sempati ve güven duyabilir. Bunun yanı sıra gündelik yaşamında doğayla daha fazla buluşabilme, temiz havada vakit geçirebilme imkânı bulabilir. Çocuğun fiziksel ve ruhsal sağlığının gelişimi açısından doğal çevreyle ilişki kurabilmesi son derece önemlidir. Doğal çevrenin eğitim ortamıyla bütünleşik olarak kurgulanması, bu mekânların eğitim programının etkin bir parçası haline gelmesini sağlayacaktır. Açık ve kapalı mekânların birbiriyle yakın konumlarda ve ilişkili olarak düzenlenmesi, açık alan sınırlayıcılarının gün ışığına engel teşkil etmemesi doğal çevrenin daha aktif kullanılabilmesini sağlar. Bunun yanı sıra çocuğun keşfedip kullanabileceği etkili alanlara, barınak, tırmanma ve dinlenme gibi aktiviteler için kullanılabilecek gölge veren ağaçlara açık alan tasarımında yer verilmesi çocuğun doğa ile bütünleşik eylemler gerçekleştirmesini teşvik eder.

6. Motor aktiviteler:

Montessori, çeşitli fiziksel egzersizler için mekân sağlayacak uygun bir spor salonu veya oyun alanına olan ihtiyacı geniş bir şekilde açıklamaktadır. Yürümek, bir şeyler fırlatmak, merdiven inip çıkmak, zıplamak vb. aktiviteler çocuğun gündelik yaşamının bir parçası haline getirilmelidir.

Montessori oyun alanları, çocukların güvenliğini sağlamak adına sınır elemanları ile tanımlanmalıdır. Bu sınırlayıcılar, çalılar ve çiçekler gibi bazı doğal unsurlar ile oluşturulabilir. Çocuğun mevcut oyunları yorumlayabilmesi için topografyanın bir tasarım elemanı olarak kullanılması tercih edilebilir. Ekipman tipini seçerken risk/güvenlik, kalite, işlevsellik, çok yönlülük ve dayanıklılık gibi bazı hususlar göz önünde bulundurulmalıdır. Açık hava oyun alanı da mümkün olduğu kadar çok olanak sağlamalıdır. Çocukların koşmak, zıplamak, tırmanmak, inşa etmek, oyun oynamak için fırsatlar bulabilecekleri bir yer olmalıdır (Şekil 6). Bu sayede çocuğun motor becerileri gelişecek, fiziksel anlamda daha sağlıklı bir kondisyona sahip olacaktır.

[1]*Bursa Uludağ University, ebtehal.alzubairy1@gmail.com*
[2]*Bursa Uludağ University, seblaarin@uludag.edu.tr*



Şekil 6. Montessori Oyun Alanı (URL<6)

Montessori (1987) ayrıca küçük bir kapalı spor salonuna sahip olmanın önemini belirtmiştir. Çocuklar, onlara nezaret eden bir öğretmen varsa, istedikleri zaman odayı ziyaret edebilirler. Spor salonu minderler, denge barı, ip gibi farklı egzersiz ekipmanları içerir ve beden eğitimi dersi ve yağmurlu günler için kullanılabilir. Spor salonu alanı, çeşitli büyük kas aktivitelerini teşvik etmek ve bunlara uyum sağlamak için özel olarak tasarlanmış "çok amaçlı motor aktivite alanı" olarak da adlandırılabilir (Moore ve ark., 1979). Bunu sağlayabilmek adına, günlük oyun alanı ekipmanlarına açık ve kapalı mekân kurgusu içinde yer verilmelidir. Zemin yüzeyleri gerçekleştirilecek aktivitelerle uyumlu hale getirilmelidir. Mekân, bu ekipmanların kullanımı için yeterli alan sağlamalıdır.

Bu bölümde Montessori eğitim yaklaşımının program hedefleri incelenerek bunların karşılanabilmesi için gerekli mekânsal niteliğin sağlanabilmesi adına geliştirilebilecek tasarım çözümleri irdelenmiştir. Her bir hedef için gerekli mekânsal donanım / tasarım yaklaşımı Tablo-1'de sistematize edilmiştir. Sonraki bölümde incelenecek olan uygulama örnekleri aynı sistem üzerinden değerlendirilecektir.

Tablo 1**.** Montessori Program Hedeflerine Yönelik Mekânsal Tasarım Çözümleri

MONTESSORİ PROGRAM HEDEFLERİ	MEKANSAL TASARIM ÇÖZÜMLERİ
ÖZGÜRLÜK	Açık plan şeması, açık-kapalı alan entegrasyonu, geçirgen-görüş açısını kesmeyen yerleşim, işitsel-görsel dikkat dağıtıcılardan arınmış mekan tasarımı
DÜZEN-DİSİPLİN	Kot farkları ile mekan tanımlaması, merkezi plan şeması, düzenleyici mobilyalar
AİDİYET DUYGUSU	Açık ve okunabilir plan şeması, yalın tasarım anlayışı, doğal malzeme (ahşap vb.) kullanımı, natürel renk seçimleri, dürüst tasarım anlayışı, ev/yuva hissiyatı
SOSYAL YAŞAM	Çocuk ölçeğinde tasarım, ortak paylaşım alanları, farklı yaş gruplarına adapte olabilen esnek mekan ve mobilya tasarımı
DOĞAYLA BULUŞMA	Açık-kapalı alan birlikteliği, gün ışığı kullanımı, doğal yeşil elemanların kullanımı, ekim-dikim alanları, doğal peyzaj tasarımı
MOTOR AKTİVİTELER	Yorumlanabilir –yaratıcı açık alan oyun ekipmanları, doğal materyal kullanımı, doğal çevre verilerinin oyunlaştırılması, aktiviteye uyumlu zemin malzemesi

Montessori Eğitim Ortamına İlişkin Örnek Mekânsal Uygulamalar

Montessori yaklaşımı ulusal ve uluslararası ölçekte birçok okul öncesi eğitim kurumunda uygulanmaktadır. Bu bölümde, bu eğitim kurumlarından bazıları mekânsal tasarımları bağlamında incelenmektedir. Seçilen eğitim yapıları önceki bölümde ele alınan program hedefleri ve bunların gerektirdiği mekânsal düzenlemeler bağlamında incelenmiştir. Bu mekânsal gereksinimleri karşılayabilmek adına nasıl tasarım çözümleri geliştirildiği tespit edilmiştir. Her yapı özelinde ele alınan program hedefi ve bu hedefi gerçekleştirebilmek için kullanılan tasarım yaklaşımı mekâna ait görsellerle desteklenerek sistematize edilmiştir.

İncelenen okulların seçkisi oluşturulurken, her birinin farklı coğrafya ve kültürlere ait olması (Türkiye, Güney Amerika, Asya) ve farklı çevresel niteliklere sahip olmasına (üniversite kampüsü içinde, yoğun yeşil dokunun ortasında, diğeri kentsel yerleşim alanlarının ortasında) dikkat edilmiştir. Bu sayede söz konusu farklılıkların modelin uygulanmasında ve mekânsal yaklaşımların oluşmasında ne gibi etkilere yol açtığının tespiti amaçlanmıştır.

[1]*Bursa Uludağ University, ebtehal.alzubairy1@gmail.com*
[2]*Bursa Uludağ University, seblaarin@uludag.edu.tr*

1. Nevşehir Anaokulu:

Nevşehir Anaokulu, eğitimli ve deneyimli öğretim üyeleri ile Montessori mimarisi ilkelerine göre inşa edilen Türkiye'deki ilk anaokuludur. Nevşehir Anaokulu, İngilizce eğitimi ile desteklenmiş, Montessori eğitim programıyla hizmet vermektedir. Bu okul yapısı 1000 m^2 kapalı 1000 m^2 açık alanı ve üç adet özel Montessori dersliği ile yaklaşık yüz öğrenci kapasitelidir. Kapadokya Üniversitesi Çocuk Gelişimi Uygulama ve Araştırma Merkezinin ikinci anaokulu olarak yerel yönetimin de katkılarıyla kurulmuştur (KapadokyaMontessori).

Nevşehir Anaokulu sınıfları görece geniş bir alana sahiptir (Şekil 7). Bu sayede çocuğun serbestçe hareket etmesi mümkün kılınmıştır. Sınıflarda kullanıcıların kendi başlarına hareket ettirebilecekleri çocuk ölçeğine uygun mobilyalar yer alır.



Şekil 7. Uygun Mobilyalar ve Açık Alanı (URL<7)

Kare plan şeması mekânın verimli kullanımını sağlarken, çocukların toplanmaları için ortada boş bir alan bırakır. Mekân içindeki tüm hareketli mobilya donatısı ve diğer ekipmanlar, çocukların erişimini kolaylaştıracak şekilde düzenlenmiştir. Sınıflarda kullanılan mobilyalarda doğal ahşap materyaller tercih edilmiştir (Şekil 8).



Şekil 8. Doğal Ve Ahşap Mobilya Renkleri (URL<8)

Yemek yeme alanı farklı yaş gruplarından çocukların bir araya gelmesini sağlayacak niteliktedir. Açık alan tasarımı çocuğun özgürce koşmasına, oynamasına, tırmanmasına ve çeşitli motor aktiviteleri gerçekleştirmesine imkân verecek şekilde gerçekleştirilmiştir.

Nevşehir Anaokulu'nda Montessori program hedeflerine yönelik en uygun mekânsal çözümleri sunmak adına Tablo 2'de belirtilen tasarım yaklaşımları geliştirilmiştir.

[1]*Bursa Uludağ University, ebtehal.alzubairy1@gmail.com*
[2]*Bursa Uludağ University, seblaarin@uludag.edu.tr*

Tablo 1. Nevşehir Anaokulu Mekânsal Tasarım Çözümleri



Bu veriler, mimari mekânın şekillenmesinde özgürlük, düzen-disiplin, aidiyet duygusu, sosyal yaşam, motor aktiviteler gibi program hedeflerine yönelik mekânsal tasarım çözümleri üretilmesine karşın, doğayla buluşma hedefine yönelik bir çözüm üretilmediğini ortaya koymaktadır. Her ne kadar açık alan tasarımı için kapalı alan tasarımıyla eş büyüklükte bir alan ayrılmış olsa da, bu alanın tasarımında çocuğun doğayla buluşmasına imkân tanıyacak özgün çözümlerin geliştilmemesi iç mekânla-dış mekân arasında doğrusal bir sirkülasyonun oluşmamasına; ekim-dikim alanı gibi özel alanların tanımlanmaması çocuğun beklenen düzeyde doğayla yakınlık kuramamasına neden olmuştur. Bunun yanı sıra diğer program hedeflerinin karşılanması için üretilen tasarım çözümleri de yeterli zenginlikte alternatifler sunamamaktadır. Bu anlamda mekânın tüm hedefler doğrultusunda yeniden gözden geçirilmesi, mevcut çözümlerin farklı tasarım uygulamalarıyla desteklenmesi, okul yapısının bütüncül niteliğini arttıracaktır.

2. Montessori Anaokulu / Kolombiya:

2018 yılında Estudio Transversal Mimarlık Ofisi tarafından tasarlanmış olan Montessori Anaokulu, Kolombiya'nın Rionegro kentinde 76.000 m^2 arsa alanı üzerine yerleşen, yaklaşık 2000 m^2 tahmini inşaat alanına sahip bir okul yapısıdır. Arazinin konumlandığı doğal çevre projenin önemli bir parçasına dönüşmüştür. Sınıflar arsanın üst kısmında, spor alanları ise arsanın alt bölümünde kalan düz alanda yer almaktadır. Merkezi bir avlu etrafında konumlanan binalar, mekânları birbirine bağlayan, dağınık bir yapı oluşturan üstü kapalı dış koridorlarla birbirine bağlanmıştır. Merkezi boşluk, eğitim ve eğlence amaçlı kullanımlara imkân tanıyan karma kullanımlı bir alan olarak işlev görmektedir. Avlu, yapıya kimlik kazandırmanın yanı sıra, içinde yaşayan kullanıcılara göre değişen uyarlanabilir bir çekirdektir (Ott, 2018).

Montessori Anaokulu, Montessori yaklaşımının ilkelerinin çoğunu yerine getirmek için tasarlanmıştır. Sınıflardaki açık plan şeması ve merkezi avlu çocuğun özgür hareketini desteklemekte, okunabilir plan şemaları sayesinde çocuğun mekânla aidiyet bağı kurmasını sağlamaktadır.

Mekân içerisindeki düzenleme çocuğun eğitim materyallerine ulaşmasını ve kullanım sonrasında tekrar yerine yerleştirmesini kolaylaştırmaktadır (Şekil 9). Hareketli mobilyalar da çocuğu bir aktiviteden diğerine yönlendirecek şekilde birbiriyle bağlantılı olarak yerleştirilmiştir. Yapının kimliğini belirleyen temel unsurlarından biri, malzeme seçiminde ana koşul olarak ortaya çıkan, eskimeyen ve sıcak malzeme arayışıdır.

[1]*Bursa Uludağ University, ebtehal.alzubairy1@gmail.com*
[2]*Bursa Uludağ University, seblaarin@uludag.edu.tr*



Şekil 9. Malzemeler Düzenlenmesi (URL<9)

Plan şemasının merkezinde yer alan dairesel avlu mekân içerisindeki görsel iletişimi sağlamanın yanı sıra, sınıflar için tamamlayıcı açık alanlar ve çocukların bir araya gelebileceği, topografik niteliklerin oyun elemanlarına dönüştürüldüğü bir açık alan kullanımına hizmet etmektedir (Şekil 10). Gerek kapalı mekânda yer alan sınıflar, gerekse açık alanlar eğitim mekânı olarak kullanılmakta, bu sayede çocukların doğa ile etkileşime girmeleri desteklenmektedir.

Montessori Okulu'nun peyzaj tasarımında yer alan platformlar, meydanlar ve bahçeler gibi farklı ölçeklerdeki tasarım öğeleri öğrenciler arasındaki ilişkileri besleyen alanlar sunmaktadır. Bu mekânlar aynı zamanda çocuk için farklı oyun ortamlarının yaratılmasını da sağlamaktadır. Merkezi avluda topografya ile bütünleşen oyun elemanları çocuğun fiziksel aktiviteler esnasında mekânı kendince yorumlamasına imkân vermektedir (Şekil 10).



Şekil 10. Oyun Alanları ve Ekipmanları (URL<10)

Kolombiya, Rionegro'daki Montessori Anaokulu'nda Montessori program hedeflerinden özgürlük, düzen-disiplin, aidiyet duygusu, sosyal yaşam, doğayla buluşma ve motor aktivitelerin sağlanabileceği en uygun mekânsal çözümleri sunmak adına Tablo 3'de belirtilen tasarım yaklaşımları geliştirilmiştir.

Tablo 3. Montessoy Anaokulu / Kolombiya Mekânsal Tasarım Çözümleri

MONTESSORİ PROGRAM HEDEFLERİ	MEKANSAL TASARIM ÇÖZÜMLERİ	MONTESSOY ANAOKULU | KOLOMBİYA
ÖZGÜRLÜK	Açık plan şeması, açık-kapalı alan entegrasyonu, geçirgen-görüş açısını kesmeyen yerleşim	
DÜZEN-DİSİPLİN	Merkezi plan şeması, düzenleyici mobilyalar	
AİDİYET DUYGUSU	Açık ve okunabilir plan şeması, yalın tasarım anlayışı, doğal malzeme (ahşap vb.) kullanımı, natürel renk seçimleri, dürüst tasarım anlayışı, ev/yuva hissiyatı	
SOSYAL YAŞAM	Çocuk ölçeğinde tasarım, ortak paylaşım alanları, farklı yaş gruplarına adapte olabilen esnek mekan ve mobilya tasarımı	
DOĞAYLA BULUŞMA	Açık-kapalı alan birlikteliği, gün ışığı kullanımı, doğal yeşil elemanların kullanımı, doğal peyzaj tasarımı	
MOTOR AKTİVİTELER	Yorumlanabilir –yaratıcı açık alan oyun ekipmanları, doğal materyal kullanımı, doğal çevre verilerinin oyunlaştırılması, aktiviteye uyumlu zemin malzemesi	

[1]*Bursa Uludağ University, ebtehal.alzubairy1@gmail.com*
[2]*Bursa Uludağ University, seblaarin@uludag.edu.tr*

Tüm program hedeflerinin karşılanmasına yönelik özgün mekânsal çözümlerin olabildiğince zengin alternatiflerle üretilmiş olması, mekânı kullanan çocukların yöntemin eğitim felsefesi doğrultusunda gerek fiziksel, gerekse ruhsal olarak gelişimine büyük oranda katkı sağlamaktadır.

3. "My Montessori Garden"Anaokulu / Vietnam:

"My Montessori Garden" Anaokulu, Vietnam'ın en hızlı büyüyen şehirlerinden biri olan Ha Long kentinde yer almaktadır. Arazi 5-10 yıllığına kiralandığından, hızlı kurulan ve mevcut arazi üzerinde çok az etkisi olan ve taşınması kolay basit bir yapı sistemi tercih edilmiştir. Yapımda, çelik strüktürel elemanlar ve konteynerler kullanılmış olup, etrafı doğal peyzaj elemanlarıyla çevrilidir. Anaokulunda farklı kotları birbirine bağlamak için üç adet çelik merdiven ve çocukların kesintisiz hareket akışını sağlamak adına daha fazla alan sağlayan üst koridorlar bulunmaktadır. Bu mekânlar çocuklar için farklı kullanım alternatifleri de oluşturmaktadır (Abdel, 2020).

Anaokulunda yer alan sınıflar, geniş alanlara sahip açık plan şemasında mekânlardır. Çocuklar diledikleri biçimde masalarda veya zemin üzerinde etkinliklerini gerçekleştirmektedirler. Seçilen hareketli mobilyalar, çocuğun kullanımını kolaylaştırmaya yöneliktir. Bu mobilyaların malzeme seçimlerinde de malzemenin doğal doku ve renklerini ön plana çıkaran kullanımlar tercih edilmiştir (Şekil 11).



Şekil 11. Doğal Mobilya Renkleri ve Malzemelerin Düzenlenmesi (URL<11)

Sınıfları çevreleyen yeşil alan sınıflar için serin ve sessiz bir atmosfer yaratmaktadır. T formundaki peyzaj alanı tüm sınıfların yeşille görsel ve fiziksel olarak buluşmasını sağlamaktadır. Arazi kullanımının yaklaşık yarısı yeşil alana ayrılmıştır. Böylece çocuklar doğayla bağ kurabilir ve doğal unsurları eğitimlerinin bir parçası haline getirebilir (Şekil 12). Bahçede yer alan ekim-dikim alanları, çocukların farklı bitkilerin yetişme aşamalarını deneyimlemelerini sağlamaktadır. Üst kotta yer alan sirkülasyon mekânları çocukların ağaçlarla ve tüm yeşil dokuyla alışılagelenden farklı biçimlerde ilişki kurmasına imkân tanımaktadır.

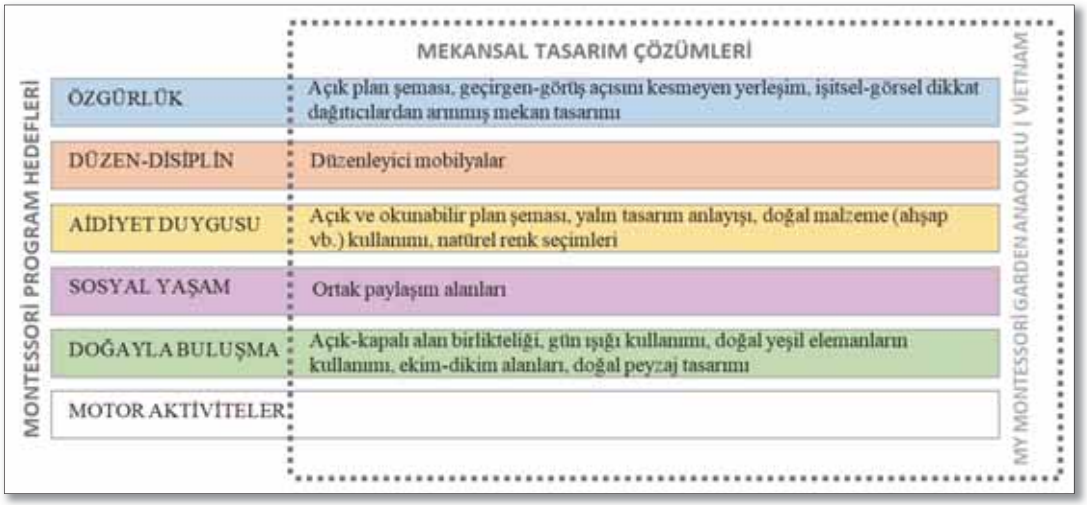


Şekil 12. Bitki Yetiştirme Alanları (URL<12)

"My Montessori Garden" Anaokulu'nda Montessori program hedeflerine yönelik en uygun mekânsal çözümleri sunmak adına Tablo 4'de belirtilen tasarım yaklaşımları geliştirilmiştir.

[1]*Bursa Uludağ University, ebtehal.alzubairy1@gmail.com*
[2]*Bursa Uludağ University, seblaarin@uludag.edu.tr*

Tablo 4. "My Montessori Garden" Anaokulu Mekânsal Tasarım Çözümleri



Bu veriler göstermektedir ki; yapının tasarımında özgürlük, düzen-disiplin, aidiyet duygusu, sosyal yaşam, doğayla buluşma gibi program hedeflerine yönelik mekânsal tasarım çözümleri üretilmesine karşın, özellikle motor aktiviteler hedefine yönelik özgün bir çözüm üretilmediğini ortaya koymaktadır. Ancak diğer program hedeflerini karşılamak adına biçimlenen mekânsal tasarımlar bu hedefin karşılanmasına da katkı koymaktadır. Bununla beraber kısıtlı bir alanda tasarlanan bu eğitim yapısının Montessori eğitim yaklaşımının tüm amaçlarına ulaşabilmesi ve verilen eğitimin çocuğun fiziksel gelişimini desteklemek hedefinin tam anlamıyla sağlanması adına motor aktivite alanlarının çoğaltılması faydalı olacaktır.

SONUÇ

Bu çalışma kapsamında, Montessori eğitim yaklaşımının kuramsal özellikleri incelenmiş ve bu özelliklerin eğitim ortamına yansıtılabilmesi için gerekli olan mekânsal nitelikler ortaya konmuştur. Bu amaçla yapılan literatür taraması ile Montessori eğitim ortamında öne çıkan kavramlar ve bunların mimari yansımaları sistematize edilmiştir. İncelenen örneklerin mekânsal özellikleri gruplandırılarak Montessori eğitim ortamlarının mimari tasarım yaklaşımlarında öne çıkan ve ortaklaşan unsurlar tespit edilmiştir. Mimari uygulama örnekleri, Montessori eğitim mekânlarında açık plan şemasının çocuğun özgür ve bağımsız hareket edebilmesini sağladığını; doğal çevrenin kapalı mekânlarla bütünleştirildiğini ve bu sayede kullanıcıların açık-kapalı alan arasındaki dolaşımının kolaylaştırıldığını; çocuğun aidiyet duygusunu artıracak sıcak, sakin ve tanımlı mekânsal düzenlemelerin kullanıldığını göstermektedir. Açık alan düzenlemelerinde çocukların farklı bitkiler yetiştirmesine olanak sağlayan ekim-dikim alanlarına yer verilmesi, doğal çevrenin çocuğun gündelik yaşamının bir parçası haline gelmesini sağlamaktadır. Eğitim ortamının tefrişinde kullanılan hareketli mobilyaların çocuk ölçeğiyle oranlı ve kendi doğal dokularını, özelliklerini gösterir nitelikte olması ise çocuğun yapılı çevreyi oluşturan elemanlarla daha dürüst ve dolaysız bir ilişki kurmasını mümkün kılmaktadır.

Örnek incelemeleri sonucunda elde edilen bulgular, mimari tasarımın şekillenmesinde program hedeflerinin göz önünde bulundurulmasının ve tamamının karşılanmasına yönelik çözümler üretilmesinin gerek bütüncül bir tasarım dilinin oluşmasında, gerekse öğrencilerin mekânsal donanım sayesinde programın tüm hedeflerine uygun biçimde gelişim göstermesine imkân verdiğini göstermektedir. Kimi zaman bazı program hedeflerine yönelik çözümler tekil olarak geliştirilemese de, diğer hedeflere yönelik yapılan mekânsal uygulamalar dolaylı olarak fayda sağlamaktadır. Ancak Montessori eğitim sisteminin tam anlamıyla hedeflerine ulaşabilmesi adına her hedefe yönelik mekânsal çözüm alternatiflerinin arttırılarak güçlendirilmesi ve mekânın çocukla etkileşiminin üst düzeye taşınması faydalı olacaktır. Böylelikle ortaya çıkan mekânsal uyum ve nitelik çocuğun kazanımını da arttıracaktır.

Montessori eğitim ortamlarının tasarımında öne çıkan mimari unsurların tamamı çocuğun fiziksel ve ruhsal gelişimini desteklemeyi, geliştirilen eğitim yaklaşımının tüm yönleriyle uygulanabilmesi için ihtiyaç duyulan mekânsal düzenin oluşturulmasını hedeflemektedir. Fiziksel ortamın kalitesi, Montessori eğitim

[1]*Bursa Uludağ University, ebtehal.alzubairy1@gmail.com*
[2]*Bursa Uludağ University, seblaarin@uludag.edu.tr*

yaklaşımının başarılı ve etkin biçimde uygulanabilmesini; dolayısıyla çocukların hedeflenen program kazanımlarını edinmesini doğrudan etkilemektedir.

Kaynaça

Abdel, H. (2020). "My Montessori Garden Preschool / HGAA". ArchDaily. Erişim Tarihi: 10.01.2022. <https://www.archdaily.com/941551/mmg-nil-my-montessori-garden-preschool-hgaa> ISSN 0719-8884

Aktaş Arnas, Y., ve Ördek İnceoğlu, S. (2019). Okul öncesi çocuklarda gelişim, öğrenme ve okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenme ortamları. *Y. Aktaş Arnas içinde, Çocuk merkezli öğrenme ortamları: Okul öncesi çocuklar için bir okul tasarla*, 1-38.

Aljabreen, H. (2020). Montessori, Waldorf, and Reggio Emilia: A Comparative Analysis of Alternative Models of Early Childhood Education. *International Journal of Early Childhood*, *52*(3), 337-353.

Aral, N. (2015). *Okul öncesi eğitimde alternatif bir eğitim modeli: Montessori eğitimi*. Yönlendirilmiş Projesi, Ankara: Ankara Üniversitesi

Cossentino, J. (2009). Culture, craft, & coherence: The unexpected vitality of Montessori teacher training. *Journal of Teacher Education*, 60(5), 520-527.

Coughlin, P. (1996). Child-Centered Early Childhood Education in Eastern Europe the Step by Step Approach. *Childhood Education*, *72*(6), 337-340.

De Jesus, R. (1987). *Design Guidelines for Montessori Schools*. Mimarlık ve Kentsel Planlama Araştırmaları Merkezi, Milwaukee: Wisconsin-Milwaukee Üniversitesi.

Edwards, C. P. (2002). Three approaches from Europe: Waldorf, Montessori, and Reggio Emilia. *Early childhood research & practice*, *4*(1), 1-14

Edwards, C. P. (2003). *" Fine Designs" from Italy: Montessori Education and the Reggio Approach.* Fakülte Yayınları, Çocuk, Gençlik ve Aile Çalışmaları Bölümü, Nebraska Üniversitesi.

Fırlık, R. (1996). Can we adapt the philosophies and practices of Reggio Emilia, Italy, for use in American schools?. *Early Childhood Education Journal*, *23*(4), 217-220.

Güral, M. (2015). Montessori eğitim yaklaşımında çocuğun özgürlüğü. *The Journal of Academic Social Science Studies*, *37*(1), 447-457.

Humphryes, J. (1998). The Developmental Appropriateness of High-Quality Montessori Programs. *Young Children*, 53(4), 4-16.

Kapadokya Montessori. (t.y). Nevşehir Anaokulu. https://montessori.kapadokya.edu.tr/nevsehir-anaokulu (Erişim tarihi: 02.01.2022).

Kaya, Ö. M. E., Türkkent, E., Özer, M., Ertan, N. C., Özer, O. ve Aykanat, Y. B. Y. Okul Öncesi Eğitim Ortamları Standartlarının Karşılaştırılması: Türkiye, Singapur, Avustralya, Yeni Zelanda ve İsviçre Örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, *28*(6), 2227-2242.

Korkmaz, H. E. (2005). *Montessori metodu ve montessori okulları: Türkiye'de montessori okullarının yönetimi ve finansman bakımından incelenmesi*. Yayinlanmamiş Doktora Tezi, Marmara: Marmara Universitesi.

Moore, G. T., Lane, C. G., ve Lındberg, L. A. (1979). *Bibliography on Children and the Physical Environment. Child Care Centers, Outdoor Play Environments, and Other Children's Environments.* TOPLULUK TASARIM MERKEZİ INC MILWAUKEE WI.

Montessori, M. (1962). *Learning how to learn: an American approach to Montessori*. Kaliforniya: Helicon.

Montessori, M. (1964). *The Montessori Method*. New York: Schocken.

Montessori, M. (1967). *"The absorbent mind."* New York: Holt, Rinehart, and Winston Yay.

Montessori, M. (1972). *The discovery of the child*. Delhi: Fides Publishers.

Orem, R. C. (1971). *Montessori today*. New York: Capicorn Books.

Ott, C. (2018). Montessori School / Estudio Transversal" [Colegio Montessori - Plan maestro / Estudio Transversal] ArchDaily. Erişim Tarihi: 10.01. 2022. <https://www.archdaily.com/922324/montessori-school-estudio-transversal> ISSN 0719-8884

Rambusch, N. M. (2010). Freedom, order, and the child. *Montessori Life*, 22(1), 38.

SakaryA, Ş. (2019). *Okul öncesi Montessori eğitim ortamlarının mekânsâl değerlendirmesi Bursa örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Samnezhadı, S. (2018). *Montessori Eğitim Modelinin Tasarıma Etkisinin İhsan Oğramacı Uygulama Anaokulu Örneğinde İncelemesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Şahin, D. (2010). Çocukluk Dönemine Yönelik Temel Eğitim Programları ve Yaklaşımlar. *Erken Çocukluk Eğitimi (Ed. İH Diken) Ankara: Pegem Yay*.

Topbaş, E. (2004). Montessori Yöntemi İle Çocuk Eğitimi. *Ankara: Tek Ağaç Eylül Yayıncılık.*

William, C. (2011). *Theories of development: concepts and applications.* New York: Prentice Hall.

Wortham, S. C. (2006). *Early childhood curriculum: Developmental bases for learning and teaching*. NJ: Pearson Merrill Prentice Hall.

Yalcın, M. (2018). Relationship of Montessori Approach with interior spaces in preschools and physical set-up. *Megaron*, *13*(3), 451-458

Yaşar Ekici, F. (2015). Okul öncesi eğitimde uygulanan çocuk merkezli yaklaşımların kuramsal temel, eğitim ortamı ve öğretmenin rolü açısından karşılaştırılması. *Asos Journal.* 12(3), 192-212

Fotoğraf Kaynağı

(URL<1; https://www.archdaily.com/907109/montessori-kindergarten-arka)
(URL<2; https://www.ecolembl.com/en/)

[1]*Bursa Uludağ University, ebtehal.alzubairy1@gmail.com*
[2]*Bursa Uludağ University, seblaarin@uludag.edu.tr*

(URL<3; https://lilydesign.com.tr/portfolio/atolye-bambini/)
(URL<4; https://www.nytimes.com/2014/02/22/education/montessori-schools-surge-in-popularity-among-new-generation-of-jewish-parents.html)
(URL<5; https://www.montessoridunyasi.com/turkiyedeki-montessori-okullari/)
(URL<6; https://www.aidanschool.org/)
(URL<7; https://montessori.kapadokya.edu.tr/nevsehir-anaokulu)
(URL<8; https://montessori.kapadokya.edu.tr/nevsehir-anaokulu)
(URL<9; https://www.archdaily.com/922324/montessori-school-estudio-transversal)
(URL<10; https://www.archdaily.com/922324/montessori-school-estudio-transversal)
(URL<11; https://www.archdaily.com/941551/mmg-nil-my-montessori-garden-preschool-hgaa)
(URL<12; https://www.archdaily.com/941551/mmg-nil-my-montessori-garden-preschool-hgaa)

[1]*Bursa Uludağ University, ebtehal.alzubairy1@gmail.com*
[2]*Bursa Uludağ University, seblaarin@uludag.edu.tr*